

QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar it-Tlieta, 27 ta' Ġunju, 2023

Numru 5

Rikors Numru 95/20TA

Georgine Tabone (KI 802750M) u John Tabone (KI 413750M)

vs

Global Capital Financial Management Limited (C-30053)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ta' Georgine u John konjugi Tabone (l-Atturi) tal-31 ta' Jannar 2020 li permezz tiegħu ppremettew u talbu s-segwenți:

1. "Illi l-esponenti kienu wrew ix-xewqa ċara u espressa tagħhom lill-istess rappreżentanta illi huma disposti jinvestu biss, fi prodott sigur u b'kapital garantit. Huma kienu ġew assicurati li li dan l-investment kien tat-tip li xtaqu huma. Saħansitra, ir-rappreżentanta tas-soċjetà intimata, u cioè is-Sinjura Noelene Mangion kienet filfatt offriet biss dan il-prodott lill-esponenti u ma ġie offrut jew diskuss l-ebda prodott ieħor;
2. Illi fl-4 t'Awwissu 2008, is-soċjetà intimata investiet l-ammont ta' ħmistax-il elf, tlett mija u tlieta u tmenin Lira Sterlina u tmien xelini (£ 15,383.08) ekwivalenti għal ċirka dsatax-il elf, ħames mija u għaxar Euro u sitta u tletin ċenteżmu (€19,510.36) appartenenti lir-rikorrenti

f'prodott finanzjarju denominat bħala "Lifemark S.A. Secure Income Bond 3 GBP - QI" ("Dok A");

3. Illi rriżulta sussegwentement lill-esponenti li l-investment riferenzjat sar mis-soċjetà intimata fi prodott kompless li kien adegwat biss għal investituri partikolari li jkunu f'qagħda li jifhmu u jaċċettaw ir-riskji li jġib miegħu din ix-xorta ta' investment. L-esponenti mhux biss ma kienux jikkwalifikaw f'din il-kategorija ta' investituri, iżda lanqas qatt ma kienu ser jaċċettaw li jassoġġettaw ruħhom għal riskji simili;
4. Illi dan l-agir tas-soċjetà intimata jmur kontra d-disposizzjonijiet tal-Att dwar is-Servizzi tal-Investment (Kapitolu 370 tal-Liġijiet ta' Malta) applikabbli għaċ-ċirkostanzi personali u l-attitudni ta' riskju ddikjarat tal-esponenti li kien wieħed *low risk* jew *cautious*. Jiġi ukoll ippreċiżat li l-esponenti huma kklassifikati bħala *retail client* għall-iskop tad-direttiva MiFID tal-Unjoni Ewropea;
5. Illi permezz ta' ittra datata 27 t'April 2010 ("Dok B"), is-soċjetà intimata kienet għarrfet lir-rikorrenti illi mhux ser ikun qed jithallas l-imgħax dovut minħabba li "Lifemark S.A. qegħdin fi proċess li jiżviluppaw il-possibilità ta' ristrutturar u qegħdin iqisu li sabiex jinżamm il-vaur tal-portafoll, jinħtieg li l-flus jibqgħu jintużaw sabiex jithallas il-*premium* tal-assigurazzjoni taht il-poloż eżistenti fil-portafoll minflok ma dawn il-flus jintużaw biex iħallsu l-imgħaxijiet fuq il-*bonds*";
6. Illi b'ittra oħra datata t-18 ta' Mejju 2011 ("Dok C1") intestata bħala aġġornament", l-esponenti ġew mgħarraf mis-soċjetà intimata illi "l-*Commission de Surveillance du Secteur Financier* tal-Lussemburgu kienet estendiet is-setgħat mogħtija lill-KPMG Advisory S.a.r.l., cioè l-amministraturi provviżorji tas-soċjetà Lifemark S.A. "bil-għan li jsolvu l-problemi marbuta mal-likwidità ta' Lifemark u li jiżguraw l-iffinanzjar għal Lifemark". Ma din l-ittra kien hemm anessa press release rilaxxjata mill-*Commission de Surveillance du Secteur Financier* tal-Lussemburgu li bl-istess kontenut riproditt fl-ittra nnifisha ("Dok C2"). Sadanittant is-soċjetà intimata kompliet tistqarr, kif jidher, illi "sfortunatament, ebda tagħrif ieħor dwar din il-materja m'hu disponibbli f'dan il-mument". Eventwalment irriżulta li kien ġie struwit proċess ta' likwidazzjoni tas-soċjetà Lifemark S.A. li wassal biex l-investitur lanqas ikun f'qagħda li jkun jista' jieħu lura f'idejh il-kapital li nvesta oriġinarjament;
7. Illi r-rikorrenti talbu lill-Awtorità ta' Malta għas-Servizzi Finanzjarji biex tinvestiga x'kien ġara meta seħħ l-investment ta' flushom, da parti tas-soċjetà intimata, fil-prodott ta' Lifemark S.A. fuq riferenzjat. Huma ressqu din it-talba għaliex l-investment li sar la kien kompatibbli mal-intendiment li huma kienu esprimew dwar ix-xorta ta' investment li

xtaqu li jsir, u wisq anqas mal-livell ta' diliġenza li s-soċjeta' intimata kienet tenuta li teżerċita biex tfiehem ix-xorta ta' prodott li kien qiegħed jinbiegħ lir-rikorrenti. Il-konklużjonijiet tal-Awtorità b'riżultat tal-investigazzjoni tagħha ġew espressi fir-rapport rilaxxjat fl-24 ta' Ġunju 2015 ("Dok D");

8. Illi permezz ta' ittra mibgħuta mis-soċjeta' intimata lill-esponenti datata Jannar 2016, huma ġew mgħoddija kopja ta' "Bondholder Notice" datata Novembru 2015 maħruġa mit-trustee ta' Lifemark S.A., l-investituri ġew infurmati illi "The Trustee has made a final distribution to all bondholders. Payment was made on 26 November 2015 to the Bondholders of record on the 24 November 2015. The amount paid to the paying agents represents approximately 1.5% of the nominal value of issued bonds. This brings the total amount distributed to date to approximately 16.1% of the nominal value of issued bonds. This is the highest end of the range of total distributions that was estimated at the commencement of the enforcement" ("Dok E1" u "E2"). Kien dan il-punt illi d-dannu subit mill-esponenti seta' jiġi preċiżament ikkwantifikat minhabba li qabel dan l-avviż finali, kien għad hemm l-isperanza li jiġi rkuprat ammont akbar verjuri mill-kapital investit;
9. Illi jirriżulta li r-rikorrenti bl-ebda mod ma pprestaw il-kunsens tagħhom biex flushom jiġu investiti fi prodott finanzjarju riskjuż fil-livell kif kien dak tas-soċjeta' Lifemark S.A. Jirriżulta ukoll, korollarjament, illi s-soċjeta' intimata naqset mill-obbligu tagħha li tgħarraf b'mod xieraq lir-rikorrenti dwar ir-riskji nvoluti bix-xorta ta' prodott finanzjarju li ġie mibjugħ kif ingħad;
10. Illi intant, ġie ppreżentat il-Protest Ġudizzjarju 237/2015 ("Dok F") kontra s-soċjeta' intimata, li ġiet notifikata bih nhar il-21 ta' Mejju 2015. Minkejja dan, is-soċjeta' intimata baqgħat inadempjenti u għalhekk kellhu jitressaq ir-rikors ġuramentat odjern sabiex l-esponenti jiksbu rimedju xieraq.

Tgħid għalhekk is-soċjeta' intimata għaliex m'għandhiex din il-Qorti, għar-raġunijiet premissi:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li r-rikorrenti bl-ebda mod ma nkarigaw lill-istess soċjeta' intimata biex tinvesti flushom fi prodott finanzjarju kif kien dak offert mis-soċjeta' Lifemark S.A. ta' Lussemburgu;
2. Tiddikjara u tiddeċiedi ukoll illi s-soċjeta' intimata naqset mill-obbligi tagħha skont il-liġi li tgħarraf lir-rikorrenti b'mod xieraq u aċċettabbli dwar ir-riskji involuti bil-prodott finanzjarju li ġie 'mibjugħ' lir-rikorrenti kif spjegat; u konsegwentement;

3. Tordna lis-soċjetà intimata sabiex trodd lura lir-rikorrenti l-kapital fdat f'idejha biex jiġi investit kif ingħad, cioè l-ammont ta' dsatax-il elf, ħames mija u għaxar Euro u sitta u tletin ċenteżmu (€19,510.36) jew somma oħra verjuri li jogħġobha tillikwida dina l-Onorabbli Qorti, bl-imgħax legali mid-data tal-4 t'Awwissu 2008 li hija d-data li fiha seħħ l-investment relattiv, sad-data tal-pagament effettiv;

Bl-ispejjeż, inkluż dawk tal-Protest Ġudizzjarju 237/2015, kontra s-soċjeta' intimata li hija minn issa ingħunta in subizzjoni."

Rat ir-risposta ġuramentata tas-Socjeta' Global Capital Financial Management Limited (is-Socjeta' Konvenuta) tas-7 ta' Mejju 2020 li permezz tagħha wiegħbet is-segwenti:

"Il-Fatti

1. Illi b'referenza għall-ewwel (1) paragrafu tar-rikors promotur, is-socjeta intimata tafterma illi kuntrarjament għal dak allegat, l-atturi kienu ben konsapevoli illi l-investment mertu tal-kawza odierna kellu element ta' riskju abbinat mieghu ; Illi inoltre, rapprezentanti tas-socjeta intimata kienu spjegaw lill-atturi li l-investment kien jikkomporta element ta' riskju kif jirrizulta mill-*brochure* tal-'*Lifemark Secure Income Bond Issue 3*' ("SIB") (mahrug mis-socjeta Key Data bhala Dok GC2) li nghata lill-atturi mill-esponenti u kif ukoll mill-'*File Note*' relattiv għall-investment in kwistjoni u iffirmat mill-istess atturi (kopja annessa u mmarkata bhala Dok GC3); Illi fil-'*File Note*', l-atturi stess ikkonfermaw, fost affarijiet oħra, illi kienu fehmu kif jahdem l-investment de quo u r-riskji abbinati mieghu; Apparti minn hekk ikkonfermaw ukoll illi huma kienu gew imwissija illi l-valur tal-investment u l-qliegh relattiv jista' jitle' kif ukoll jinzel u li jista' jkun ukoll illi tiehu lura anqas mis-somma investita minnhom; Illi kuntrarju għal dak allegat fl-ewwel paragrafu tar-rikors promotur, jirrizulta mill-'*File Note*' wkoll li r-rapprezentanta tas-socjeta intimata kienet infurmat lill-atturi b'diversi prodotti izda huma kienu interessati li jinvestu fil-prodott SIB;
2. Illi b'referenza għall-tieni (2) paragrafu tar-rikors promotur, is-socjeta intimata tispjega għal kull buon fini illi fl-01 ta' Awwissu 2008 (u mhux fl-4 ta' Awwissu 2008) l-atturi kienu inkarigaw lis-socjeta intimata, fil-vesti tagħha ta' intermedjarja licenzjata taht l-Att Dwar Servizi ta' Investment (Kap. 370), sabiex takkwistalhom investment ta' GBP15,383.08 fl-SIB; Illi fir-rigward ta' dan l-investment qed tigi

ezebita kopja tal-*"Purchase Contract Note"* relattiva għax-xiri tal-istess investment SIB li sar mill-atturi tramite s-servizz tas-socjeta eccepjenti (Dok. GC4);

3. Illi b'referenza għall-tielet (3), r-raba' (4) u d-disgħa (9) paragrafi tar-rikors promotur, is-socjeta intimata tichad l-allegazzjonijiet tal-atturi li l-SIB huwa *'prodott kumpless'* u ta' riskju għoli u li agixxiet kontra d-dispozzjonijiet tal-Att dwar is-Servizzi tal-Investment bhala kompletament infondati fil-fatt u fid-dritt (l-atturi lanqas biss jispjegaw fuq liema bazi waslu għall-konkluzjoni illi l-investment huwa wiehed kumpless u ta' riskju għoli); L-esponenti tghid illi meta wiehed iqis ir-regoli 2.25.a u 2.26 tal-*'Investment Services Rules'* tal-MFSA u l-informazzjoni li kienet tezisti dwar l-investment in kwistjoni fil-mument li fih inbiegħ, ossia f'Awwissu 2008, l-SIB kellu jitqies bhala strument li mhuwiex kumpless skond l-istess regoli u dan inter alia peress illi għall-fini tar-regola 2.26 : (a) l-investment ma kienx jaqa' taht *"paragraph (c) of 'transferable securities' in the Glossary to these [Investment Services] Rules, or under Paragraph (4) to (10) of the Second Schedule to the [Investment Services] Act"*; (b) ir-responsabbilta' tal-investitur fl-SIB kienet limitata għall-kapital investit; u (c) kien hemm disponibbli informazzjoni adegwata dwar l-investment in kwistjoni fiz-zmien li fih sar dak l-investment u n-natura ta' dik l-informazzjoni kienet tali li setgħet tinftiehem minn investitur 'retail' ordinarju sabiex jagħmel id-decizjoni tiegħu dwar l-investment; Illi bir-rispett kollu l-atturi jallegaw illi l-investment de quo kien wiehed kumpless mingħajr ma lanqas biss jispjegaw fuq liema bazi waslu għal din il-konkluzjoni;

Illi inoltre u mingħajr pregudizzju għas-suespost anki kieku għall-grazzja tal-argument biss l-investment in kwistjoni kellu jitqies bhala wiehed kumpless, dan ma jfissirx li ma setax jinbiegħ lill-atturi skond ir-regoli vigenti fiz-zmien in kwistjoni; Illi dan huwa evidenti minn qari ta' Standard Licence Conditions 2.14 u 2.25 tal-*'Investment Services Rules'* tal-MFSA u għalhekk anki kieku l-prodott kellu jigi meqjus bhala wiehed kumpless xorta seta' jinbiegħ lill-atturi skond ir-regoli tal-MFSA li jimplementaw id-Direttiva MiFID;

Illi wkoll, abbazi tal-informazzjoni li kienet tezisti dwar il-prodott in kwistjoni fiz-zmien li fih sar dan l-investment, l-istess prodott ma kienx meqjus bhala wiehed spekulattiv jew ta' riskju għoli u abbazi tal-*"appropriateness test"* li sar, dan l-investment setgħa jinbiegħ lill-atturi skond ir-regoli vigenti fiz-zmien in kwistjoni; Illi għalhekk mhuwiex minnu li l-esponenti b'xi mod zvizjat lill-atturi dwar ir-riskju tal-investment u/jew li induciethom biex jagħmlu investment li ma kienx idoneju għalihom skond l-informazzjoni li kellhom l-esponenti fiz-zmien in kwistjoni;

4. Illi b'referenza għall-hames (5) paragrafu tar-rikors promotur, l-esponenti zzid tghid illi l-ittri mibgħuta lill-investituri tal-SIB inkluz l-

atturi nhargu minn Lifemark S.A. bhala avviz lill-azzjonisti kollha u ghalhekk l-intimata baghtet din l-ittra tas-27 ta' April 2010 bhala intermedjarja fejn kienet infurmathom illi Lifemark S.A. kienet harget avviz lill-azzjonijisti kollha rigward in-nuqqas ta' pagamenti tal-imghax;

5. Illi b'referenza ghas-sitt (6) paragrafu tar-rikors promotur, is-socjeta intimata tirreferi ghal dak sottomess fir-raba' paragrafu ta' din ir-risposta u zzid tghid illi hija bhala intermedjarja kienet baghtet diversi ittri u 'notices' lill-investituri inkluz l-atturi, mhux biss dawk tas-27 ta' April 2010 u tat-18 ta' Mejju 2011 ippresentati mill-atturi; Fil-fatt fil-5 ta' Marzu tas-sena 2010, l-esponenti fil-vesti taghha ta' intermedjarja, kienet diga' baghtet cirkolari bl-Ingiliz u bil-Malti lill-klijenti taghha kollha li kienu nvestew fl-SIB, inkluz lill-atturi, biex tinfurmahom illi kienu gew appuntati "*provisional administrators*" ghall-fond ghal perjodu ta' sitt xhur "*bl-akbar setghat estensivi, li jinkludu s-setgha li jakkwistaw u jirrealizzaw ass*" u allura sa minn dak-inhar diga kien evidenti ghall-atturi li s-socjeta emettenti ma kinitx sejra tajjeb (Dok 'GC5'); Illi di piu' f'Lulju tas-sena 2010, l-esponenti, dejjem fil-vesti ta' intermedjarja, kienet baghtet ittra ohra biex tattivza lill-klijenti taghha, inkluz lill-atturi illi Lifemark S.A. kienet harget avviz lill-azzjonijisti kollha rigward in-nuqqas ta' pagamenti tal-imghax kif ukoll rigward possibilita' ta' ristrutturar (Dok 'GC6'); Ghalhekk, kif ser ikompli jirrizulta fil-kors tal-kawza, l-atturi kienu konsapevoli ferm qabel April tas-sena 2010 illi l-hlasijiet ta' imghaxijiet kienu gew sospizi kif ukoll li s-socjeta emettenti Lifemark S.A. kellha problemi serji;
6. Illi b'referenza ghal-paragrafu sebgha (7) tar-rikors promotur, l-esponenti tirrileva illi fl-ittra mibghuta lill-atturi minghand il-Unit ghall-Ilmenti tal-Konsumatur fi hdan l-Awtorita' ta' Malta ghas-Servizzi Finanzjarji datata 24 ta' Gunju 2015 (Dok 'D') ghamlu numru ta' 'osservazzjonijiet' u ma hemm ebda konkluzjonijiet jew rakkomandazzjonijiet lis-socjeta intimata; Ghaldaqstant dak li jinghad mill-atturi f'paragrafu sebgha (7) tar-rikors promotur ma huwiex korrett;
7. Illi b'referenza ghall-paragrafu tmienja (8) tar-rikors promotur, is-socjeta intimata tghid, fl-ewwel lok, illi l-'*Bondholder Notices*' nhargu mis-*Security Trustee* u mhux minnha; Fit-tieni lok il-pagamenti relattivi saru mill-istess *Security Trustee* u mhux mill-esponenti li kienet qed tagixxi biss ta' intermedjarja; Tghid ukoll illi fi kwalsiasi kaz l-istess '*Bondholder Notices*' kienu cari u ma taw l-ebda tama lill-investituri li dawn kienu ser jirkupraw flushom u l-imghaxijiet; Kuntrarju ghal dak li jghidu l-atturi li saru jafu bid-'*dannu subit*' biss f'Novembru 2015, jirrizulta mill-'*Bondholder Notice*' datata Awwissu 2013 illi "*The Trustee has made payment to the Paying Agents of a sum representing 1.0%*

(one per cent) of the total nominal value of issued bonds to be distributed pro-rata to all series of Lifemark bonds. Payment was made on 1 August 2013 to the Bondholders of record on 30 July 2013. This represents a further early instalment of the distributions which will be made following the English Court hearing. The timing and quantum of further distributions will be at the Trustee's sole discretion" (ara 'Bondholder Notice' datata Awwissu 2013 annessa mal-ittra datata Novembru 2013 mibghuta lill-atturi hawn annessa bhala Dok 'GC7') ; Ghaldaqstant dak li jghidu l-atturi fit-tminn paragrafu ma huwiex korrett ; Inoltre, l-atturi rcieview numru ta' pagamenti minghand is-*Security Trustee* kif ser jirrizulta fil-kors tal-kawza;

8. Illi b'referenza ghall-paragrafu ghaxra (10) tar-rikors promotur, is-socjeta intimata tghid illi l-protest gudizzjarju li qed jirreferu ghalih l-atturi sar kontra entita' guridika differenti u mhux dik imharrka f'din il-kawza ; Illi l-esponenti tghid li hija qatt ma rceviet protest gudizzjarju jew ittra ufficjali minghand l-atturi;
9. Illi l-fatti indikati fil-paragrafi suriferiti ta' din ir-risposta huma maghrufin lir-rapprezentanti tal-esponenti in kwantu jaf bihom fil-mansjoni tieghu bhala ufficjal tas-socjeta intimata.

L-Eccezzjonijiet

Ghaldaqstant in vista tas-suespost is-socjeta intimata ghandha s-segweni eccezzjonijiet xi tressaq kontra t-talbiet tar-rikorrenti:

- (1) Illi, preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, l-azzjoni odjerna hija preskritta ai termini ta' l-Artikolu 2156(f) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta;
- (2) Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt in kwantu ma hemmx bazi ghalihom, u s-socjeta intimata ma ghandha l-ebda responsabbilta' sabiex trodd lura lir-rikorrenti s-somma pretiza minnhom fir-rikors promotur jew somma ohra verjuri u ghalhekk it-talbiet tar-rikorrenti ghandhom jigu michuda.
- (3) Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

Bl-ispejjez kollha u ta' l-atti relattivi u konkomitanti l-ohra kollha, kontra r-rikorrenti li huma minn issa ngunti ghas-subizzjoni."

Rat l-atti u dokumenti kollha fil-Kawża.

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet.

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet rispettivi tal-partijiet.

Rat li l-Kawża tħalliet għal-lum għas-Sentenza.

Punti ta' fatti

1. L-Attur, li huwa bidwi, flimkien ma' martu l-Attriċi rrikorrew għand is-Socjeta' konvenuta, qua intermedjarja finanzjarja, sabiex jinvestu fi prodott finanzjarju. FI-4 ta' Awwissu 2008 din is-Socjeta' investiet fl-interess tal-Atturi s-somma ta' £15,383,08 li fil-mument tal-investment kienu ekwivalenti għal €19,510,36. Dan l-investment sar fil-prodott finanzjarju bl-isem ta' "Lifemark S.A Secure Income Bond 3 GBP-Q1" (ara dok A mar-rikors ġuramentat).

2. Dan il-prodott fih innifsu huwa wieħed relattivament kumpless u jgħib ċertu riskji. Di fatti fis-27 ta' April 2010, u cioe' ftit 'l fuq minn sentejn wara sar l-investment, is-Socjeta' konvenuta avżat lill-Atturi li ma kienx ser jithallas l-imghax dovut peress li l-flejjes kienu ser jintużaw biex jithallsu l-premiums tal-assigurazzjoni taht il-poloż esistenti fil-portafoll.

3. L-Atturi kienu fil-fatt għazlu dan il-prodott, propju biex jaħsdu l-imghaxijiet sabiex itejbu s-sitwazzjoni tagħhom flimkien mal-pensjoni li kieku ser jirċievu peress li kienu kibru fiż-żmien (ara para 3 tal-Affidavit tal-

Attriċi a' fol 67). Jidher, li s-sitwazzjoni fil-kumpanija, li kienet tamministra dan il-prodott, u cioe' Lifemark S.A, ippeġġorat sal-punt li anke tqegħdet f'likwidazzjoni. B'hekk kull tama li l-investitur, b'hal l-Atturi, jirkupra l-investment jew parti sostanzjali tal-investment oriġinali, għebet.

4. F'din iċ-ċirkostanza l-Atturi saħansitra irrikorrew għall-assistenza tal-MFSA. F'Jannar tal-2016 ġew infurmati mit-Trustee ta' Lifemark S.A li kienu ser jirċievu biss "approximately 1.5% of the nominal value of the issued bonds" (ara a' fol 23 u 24). L-Atturi għalhekk qed jikkontendu, li huma qatt ma taw il-kunsens tagħhom biex flushom jiġu investiti fi prodott finanzjarju riskjuż fil-livell, li kien il-prodott finanzjarju inkwistjoni. Għalhekk qegħdin jagħmlu din il-Kawża biex jirkupraw mingħand is-Socjeta' konvenuta l-flus li investew oriġinarjament.

Punti ta' Liġi

5. Il-Qorti tibda biex tirrileva, li l-vertenza li għandha quddiemha hija waħda dwar kwistjonijiet ta' investimenti finanzjarji, li l-Kodiċi Ċivili mhux bilfors għandu risposta netta għalihom. Din il-materja għandha karattru ġuridiku partikulari, bi prinċipji u konsiderazzjonijiet pjuttost innovattivi u li dwarhom illum hemm corpus ta' deċiżjonijiet kemm tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji u tal-Appelli lil dawn il-Qrati mid-deċiżjonijiet tal-Arbitru.

6. Ir-relazzjoni ġuridika bejn il-provveditur u l-konsumatur f'kuntratti b'hal dawn, mhux dejjem ma ssib konfort strett u inflessbbili fid-definizzjoni klassika tal-azioma *pacta sunt servanda*. Dan il-prinċipju antik Ruman, li

għandu rifless fl-artikolu 992 tal-Kodiċi Ċivili, ma hux applikabbli b'rigorosita' f'dan il-qasam bl-istess mod ta' sitwazzjonijiet ordinarji ta' kuljum, li huma pjuttost anqas ikkumplikati u kumplessi. Biżżejjed li jingħad, li fil-każ ta' investimenti finanzjarji sofistikati u kumplessi, hemm afforestazzjoni ta' liġijiet speċjali, kemm lokali u trasposizzjonijiet ta' regolamenti li jserrpu waħda fl-oħra ta' regolamenti u direttivi maħruġa mill-Istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropeja.

7. L-Atturi jilmentaw li huma qatt ma taw il-kunsens tagħhom biex flushom jiġu investiti fi prodott finanzjarju daqshekk riskjuż. Jgħidu ukoll, illi s-Socjeta' konvenuta naqset mill-obbligu tagħha li tgħarrafhom b'mod xieraq dwar ir-riskji li kien hemm involuti fil-prodott mertu ta' din il-Kawża.

8. Għalhekk din il-Qorti waslet għall-konklużjoni, li dak li qegħdin jgħidu l-Atturi hu, li s-Socjeta' konvenuta naqset mill-obbligi professjonali tagħha, għaliex fil-pariri li tat imxiet b'nuqqas ta' ħila, prudenza, diliġenza u attenzjoni.

9. F'dan ir-rigward Artikolu 1032. (1) tal-Kodiċi Ċivili jiddisponi li "*Jitqies fi ħtija kull min bl-għemil tiegħu ma jużax il-prudenza, id-diliġenza, u l-ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja*". Issa skont is-sistema ġenerali tal-liġi tagħna, taħt il-Kodiċi Ċivili hu prinċipju primarju, li kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li tiġri bi ħtija tiegħu.

10. Biex ikun hemm din il-ħtija hemm bżonn, skond l-Artikolu 1033, li dak li jkun jagħmel jew jonqos li jagħmel xi ħaġa li biha jkser xi dmir impost mil-liġi, jiġifieri d-danneġġjant irid ikun wettaq ksur jew trasgressjoni ta' dmir skond il-liġi. (Ara **Sentenza fl-ismijiet Emmanuele Cassar -vs- Onor. Dr. Giorgio Borg Olivier nomine et, Appell Ċivili, tas-26 ta' Jannar, 1962**).

11. Għalhekk fis-semplicità' tiegħu, l-artikolu fil-Kodiċi Ċivili jistrieħ ukoll fuq kull xorta ta' dmir rikjest taħt xi liġi partikulari, bħal ma huma dawk il-liġijiet speċjali u regolamenti fil-qasam tas-servizzi finanzjarji li ukoll b'termini u definizzjonijiet ta' prinċipji pjuttost innovattivi jenuncjaw b'mod ġenerali u ġieli bi kliem tekniku finanzjarju l-istess prinċipju ċivilistiku. Per eżempju prinċipji simili jew ekwivalenti jissemmew fid-Direttiva 2014/65/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta' Mejju 2014 dwar is-swieq fl-istrumenti finanzjarji u li temenda d-Direttiva 2002/92/KE u d-Direttiva 2011/61/UE (riformulazzjoni).

12. Skont l-Atturi, fit-termini tal-liġijiet u prinċipji finanzjarji, in-negliġenza li uriet is-Socjeta' konvenuta jikkonsisti prinċipalment fil-fatt li din ma għamlitx *client due diligence* u *product due diligence* tal-prodott li offriet lill-Atturi. L-Atturi ikomplu jżidu, li da parti tas-Socjeta' konvenuta kien hemm ukoll nuqqas ta' bwona fede u ksur tal-prinċipji enuncjati f'taqsima VII tal-Kap u 378 ligijiet ta' Malta u ċioe', l-Att Dwar L-Affarijiet tal-Konsumatur. Din il-parti tal-liġi tittratta klawżoli li ma humiex ġusti inseriti f'kuntratt.

Konsiderazzjonijiet

Il-Preskrizzjoni

13. Is-Socjeta' konvenuta eċċepiet il-preskrizzjoni taħt artikolu 2156(5) tal-Kodiċi Ċivili. Din il-Qorti diġa' kellha diversi okkażjonijiet fejn enuncjati il-prinċipji involuti fil-każ ta' din il-preskrizzjoni brevi partikulari fid-dawl tal-emendi riċenti.

14. A skanz ta' repetizzjoni din il-Qorti tagħmel ampja referenza għal deċiżjoni tal-Arbitru Dwar is-Servizzi Finanzjarji fejn fost oħrajn fuq eċċezzjoni bħal din anke jistrieħ fuq Sentenzi dwar din ix-xorta ta' preskrizzjoni mogħtija minn din il-Qorti kif presjeduta:

“L-eċċezzjoni l-oħra hija bbażata fuq l-Artikolu 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili. Qabel xejn, l-Arbitru jinnota li r-risposta ġiet intavolata fl-4 ta' Diċembru 2017, u sa dakinhar kienu diġà fis-seħħ l-emendi fil-Kodiċi Ċivili dwar il-preskrizzjoni. Fil-fatt, l-emendi rilevanti daħlu fis-seħħ fit-13 ta' Jannar 2017.”

15. L-Artikolu rilevanti f'dan il-kuntest huwa l-Artikolu 2160 tal-Kap. 16 li jipprovdi hekk:

“Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157, m'għandhomx effett jekk il-partijiet li jeċċepuhom, ma jagħtux għurament minn jeddhom waqt il-kawża li mhumieq debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-ħaġa ġietx imħallsa.”

16. Il-Qrati tagħna spjegaw sew kif kellu jimxi min jagħti l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni wara t-13 ta' Jannar 2017, meta daħlu dawn l-emendi fil-Kodiċi Ċivili. Il-kawża fl-ismijiet: **Bottega Del Marmista Ltd - vs - Paul Mifsud pro et tas-26 ta' Jannar 2018, il-Qorti tal-Appell**, fost affarijiet oħra, qalet:

“Imbagħad fis-seduta tal-25 ta' Jannar, 2017 il-konvenuti xehedu li m'għandhomx jagħtu lis-soċjetà attriċi (fol. 38 u 39). Però dan ma kienx każ fejn il-konvenuti ngħataw il-ġurament deċiżorju iżda fejn huma xehedu minn jeddhom. Għalhekk ma jistgħux jiġu applikati l-prinċipji tal-ġurament deċiżorju. Il-Qorti żżid li bl-Att 1 tal-2017, li daħal fis-señħ fit-13 ta' Jannar, 2017, saret emenda kardinali fl-Artikolu 2160 tal-Kodiċi Ċivili. Qabel dakinhar id-disposizzjoni kienet tikkontempla l-possibiltà li l-attur li jagħti l-ġurament deċiżorju lill-konvenut: “Il-preskrizzjonijiet imsemmija fl-artikoli 2147, 2148, 2149, 2156 u 2157 m'għandhomx effett jekk il-partijiet li jeċċepuhom, meta jingħata lilhom il-ġurament, ma jistqarrux li mhumiex debituri, jew li ma jiftakarx jekk il-ħaġa ġietx imħallsa”.

17. Bl-emenda li saret bl-Att 1 tal-2017 il-legislatur impona fuq il-konvenut l-obbligu li jieħu l-ġurament u fin-nuqqas il-konvenut ma jkunx jista' jieħu benefiċċju mill-preskrizzjonijiet qosra. Imbagħad, il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża fl-ismijiet: **P&S Ltd et vs Noel Zammit et deċiża fis-16 ta' Jannar 2018**, tispjega li l-ġurament li jrid jieħu l-konvenut minn jeddu jrid ikun ukoll ritwalment skont il-formula kif stabbilita fl-Artikolu 2160,

u jekk din ir-ritwalità ma tiġix osservata għalhekk il-ġurament ma jgħoddx u l-konvenut ma jkunx jista' jibbenefika mill-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni li jkun ta.

18. Il-Qorti qalet hekk: *“Minkejja t-tibdil fil-liġi kif fuq ingħad, dawn iż-żewġ formuli ta' ġurament xorta baqgħu sagramentali, u kull devjazzjoni minnhom ma tiswiex ai fini ta' dawn ix-xorta ta' eċċezzjonijiet. Li tgħid li d-dejn huwa preskritt, mingħajr ma tuża t-test li trid il-liġi, ma jiswiex biex tirnexxi din ix-xorta ta' eċċezzjoni. Ma hux kompitu tal-Konvenut li jasal għall-konklużjonijiet legali. Il-kompitu tiegħu hu li jimxi skont dak li jitlob l-artiklu imsemmi. Il-Konvenut imkien ma jgħid, l-anqas in kontro eżami, testwalment, dak li jrid l-artiklu 2160 tal-Kodiċi Ċivili.”*

19. F'dan ir-rigward ġie affermat fis-**Sentenza tal-Qorti tal-Appell Inferjuri fl-ismijiet Tabib Principal tal-Gvern -vs- Georgina Muscat tat-8 ta' Marzu 1978**: *“Il-formula tal-ġurament hi inalterabbli u l-allegat kreditur ma jistax joqgħod jitlob spjegazzjonijiet oħra lill-konvenut, bħal per eżempju il-kawża ta' l-estinzjoni, imma għandu joqgħod strettament għall-formula tal-ġurament, li għal dik li jirrigwarda l-allegat debitur hi waħda jew l-oħra mit-tnejn speċifikati fl-Artikolu 2265(1) (illum 2160(1) Kodiċi Ċivili.*

Huwa minnu li dan il-bran intqal fid-dawl tal-liġi kif kienet. Iżda huwa minnu ukoll, li fil-liġi kif inhi illum, il-formula baqgħet hemm u inalterabbli'. Fil-każ li għandu quddiemu l-Arbitru, il-konvenut m'għamilx dak mitlub minnu fl-Artikolu 2160 kif spjegat fis-sentenzi 'l fuq imsemmija u, għalhekk, ma jistax

jibbenefika mill-eċċezzjonijiet tiegħu tal-preskrizzjoni. Għal dawn ir-raġunijiet leċċezzjonijiet kollha dwar preskrizzjoni qed jiġu miċħuda.” (Kaz Nru. 157/2017 AQ u OQ (‘l-ilmentatur’) vs Global Capital Financial Management Ltd).

20. Iżda tajjeb li jiġi rilevat, illi fil-kontro-protest tas-Socjeta’ konvenuta wiegħbet li ma għandha ebda relazzjoni ġuridika mal-Atturi (a’ fol 252). F’dan il-kontro-protest ma għamlet ebda aċċenn għal xi xorta ta’ preskrizzjoni, bħal ma f’din il-kawża, f’ebda ħin ma qanqlet in-nuqqas ta’ relazzjoni ġuridika minkejja dak li tgħid f’dan l-istess kontro-protest.

21. Illi di piu’ appartu dak appena osservat, l-investment inkwistjoni sar fil-4 ta’ Awwissu 2008. L-ewwel indikazzjoni ċara tal-preġudizzju u dannu seħħ fit-18 ta’ Mejju 2011 (a’fol 11). Għalhekk, kien minn dan il-mument, jekk qatt, li bdiet tiddekorri l-preskrizzjoni kwinkwennali. Il-protest ġudizzjarju sar fit-18 ta’ Mejju 2015 li żgur ġie notifikat qabel il-5 ta’ Ġunju 2015 (a’ fol 252). Din il-kawża ġiet presentata kontra s-Socjeta’ konvenuta fil-31 ta’ Jannar 2020 u notifikata fil-5 ta’ Marzu 2020. Għalhekk ma hemm ebda dubbju li anke l-azzjoni saret entro l-ħames snin kif trid il-liġi.

22. Dan ifisser li l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni ser tkun miċħuda.

Il-mertu

23. Il-Qorti tibda biex tissottolineja s-segwenti punti.

24. L-ewwel punt huwa dak, li l-unika versjoni ta' ta' x'gara fl-1 ta' Awwissu 2008, u cioe' l-unika laqgħa ta' diskussjoni ma' Noelene Mangion f'isem is-Socjeta' konvenuta hija dik tal-Atturi biss. Għalkemm irid jinghad, li x-xhud Michael Schembri, compliance manager mas-Socjeta' konvenuta jispjega; *"Li l-File-note datat 1 ta' Awwissu 2008 huwa document li jirrifletti l-punti principali tad-diskussjoni li tkun saret meta jinghata is-servizz tal-investment"* (a' fol 197). Il-persuna li kkonduciet l-eżercizzju tal-File Note imsemmi, Noelene Mangion, telqet minn mal-Kumpanija u ma tressqitx bħala xhud. Din il-Qorti ma tistax tifhem, bħal kawzi oħrajn simili, xhud daqstant importanti dejjem titħalla barra. (ara 155 tergo u xhieda ta' Michael Schembri a' fol 198). Il-Qorti ma tistax tifhem għaliex xhieda bħal dawn ma jitressqux għaliex ma għandhomx fl-impieg tas-Socjeta' konvenuta. Issibha diffiċli biex tifhem, kif din is-Socjeta' ma kellhiex informazzjoni fejn setgħet tinstab. Finalment, il-mod kif tiġi kondotta kawża hija l-għażla tal-parti.

25. F'dan ir-rigward irid jiġi rilevat, li f'wieħed mid-dokumenti hemm imnizzel hekk: *"The clients were informed about the various products available through GFM Ltd. With such characteristics and which are appropriate to the Client/s."* (a' fol 166). Dan wieħed minn dawk id-dokumenti fejn insibu anke sensiela ta' twegibiet standard bil-metodu ta' *"ticked boxes"*. Kwantu jekk hux minnu li ingħataw għażla ta' prodotti oħrajn l-Attriċi tixhed li fuq insistenza jekk kienux ġew issuġeriti Malta Investment Bond komplet twieġeb *"Le. Mal-ewwel dik tghidlina. Il-*

Lifemark. Ghednilha ahna f'idejk ghax ahna ma nifhmux" (a' fol 233 ara ukoll xhieda tal-Attur a' fol 249 tergo). Kif ingħad Noelene Farrugia qatt ma xehdet f'dawn il-proċeduri.

26. Imma din ix-xorta ta' informazzjoni template ma tirrivelax b'mod sħiħ dak li jkun għadda bejn il-partijiet. Għalhekk kien ikun għaqli li din tkun ssupplimentat f'dawn il-proċeduri ukoll bix-xhieda tal-persuna nnifisha, partikularment meta waħda mill-partijiet tagħti versjoni għal kollox differenti mill-ftit informazzjoni xotta għall-aħħar li din il-Qorti setgħet tnaqqi minn dawn il-formuli.

27. Di fatti l-Attriċi, li jidher li kienet tieġu l-inizjattiva u l-Attur l-ieħor jerhi kollox f'idejha, fl-affidavit tagħha tgħid hekk: *"Mangion kienet li semmiet il-prodott Lifemark S.A Secure income Bond 3 GBP-Q1 (SIB) bħala wieħed idejali għall-bżonnijiet tagħna. Niftakar li l-kliem esatt li kienet użat Mangion li l-Lifemark huwa sigur ħafna u ggarantiet li żgur mhux ser ikun hemm problemi jekk wieħed jinvesti fih. Altriment, ma nghatajniex wisq aktar dettalji dwar in-natura u l-mekkanika ta' dan il-prodott partikulari"* (a' fol 67).

28. L-Attur fl-affidavit kull ma qal hu li jaqbel ma' dak li qalet martu (a' fol 69). In kontro eżami l-Attriċi tixhed hekk: *"Le, jiena tajtha x'ghidulu biex tinvestiha ghedtilha ghaliex issa r-ragel waqaf, biex l-interess ikollok bzonnhom tohroghom mal-pensjoni u qattli, imbagħad hallietna hemmhakk, go kamra, marret go kamra ohra wara xi minuta giet u qattli Lifemark. Ghidtliha jiena ma nifhmux, inhalli f'idejkom. Qed tifhem? Anke*

r-ragel qalilha ghax ahna ma nifhmux f'dan. U gieghlitna biex niffirmaw.n Dan kien u l-interessi qatt ma gew imbaghad talbitni biex immur niftah ktieb wara li gejjja u sejra il-Branch ta' Hal-Qormi, qaltli mur ghamel ktieb il-Bank halli nitfghulek l-interess hemm.” (a' fol 232 tergo). Pero' biex jinghad kollox, l-Atturi kienu laħqu irċevew interessi f'ħames okkażjonijiet (ara fol 259)

29. Kwantu għal file note li jagħmel referenza għaliha ix-xhud Michael Schembri, ma tantx hemm fejn titfixkel (a' fol 151 tal-Attriċi u a' fol 157 tal-Attur). L-uniċi punti saljenti li fihom dawn iż-żewġ dokumenti huma, li t-tip ta' servizz li ngħatalhom kien *advisory*, li l-client's *aptitude risk conservative but will accept a reasonable level of risk*, li l-Atturi ġew meqjusa bħal *retail clients* (a' fol 152 , 154 u 155 tergo).

30. Inkwantu li s-servizz ingħata fuq bażi ta' advice huwa important li ssir id-distinzjoni bejn xiri "*execution only*" jew "*on advice basis*".

31. F'dan ir-rigward l-MFSA tinnota li li "*Dwar il-lifemark, ghadha ma hiex cara jekk minkejja li ersqatu ghand is-sinjura Noelene Mangion għall-parir (Kif anke deskritt fil-KYC 1), is-servizz moghti (kif attribwit fil-File note) ma kienx wiehed ta' pariri u donnu bhal ghazla kienet minn naha taghkom a favur ta' Lifemark u 'hassartu' l-aghzla favur il-Malta Investment Bond u jaf ghalhekk hemm client confirmation fil-file note li tindika li ma giex moghti investment advice*". (a' fol 21). Ġaladarba fil-file note hemm imnizzel li s-servizz kien *on advise basis* u s-Socjeta' għazlet li ma tressaqx lil Noelene

Mangion bħala prova kuntrarja, fid-dawl ta' dak indikat fil-*file note* u x-xhieda tal-Atturi mhux kontradetta f'dan ir-rigward, din il-Qorti tista' tasal għall-konklużjoni li s-servizz ingħata on advise basis.

32. Din il-fatt iġib miegħu obbligi u drittijiet differenti jew addizzjonali għas-Socjeta' konvenuta. Kif rilevat aktar 'l fuq, is-servizz li ngħata kien tat-tip *advisory*. Dan joħroġ ċar mid-dokument fuq ċitat anke minn Michael Schembri. Minn hawn jiskaturixxi l-obbligu l-ieħor importanti tad-“*due diligence*” tal-prodott.

33. Il-Qorti tagħmel referenza għas-**Sentenza fl-ismijiet Miriam Fenech Russell et vs Global Capital Finacial Management Ltd** deċiża fit-**12 ta' Novembru 2019** fejn f'dan ir-rigward ġie osservat li l-provditur tas-servizz għandu jagħmel *due diligence* indipendenti u jasal għall-konklużjonijiet tiegħu fuq il-prodott li kien qed ibiegħ u mhux jistrieħ fuq min kellu interess li jbiegħ il-prodott.

34. Iġifieri, li l-brochure li joħroġ l-emmittent tal-prodott, f'dan il-każ Lifemark S.A, ma hux waħdu garanzija li l-prodott huwa wieħed tajjeb. Di fatti l-*standard licensing conditions* maħruġa mill-MFSA, kundizzjoni numru 5.33d jiddisponu li “*The Licence holder appointed as Representative, shall of self approve the advertisement or promotional for it and ensure it meets the MFS's and all other legal and regulatory requirements*”. Dan ifisser li kwantu “*product liability*” iwieġeb għaliha anke l-intermedjarju, bħal ma hi s-Socjeta' konvenuta, u għalhekk irid isir ukoll

due product diligence li hija rikjesta kemm mil-liġi u anke mis-Sentenzi ta' dawn il-Qrati. Il-Qorti għalhekk kienet tippretendi li s-Socjeta' Konvenuta kellha tispjega għaliex irrakkomandat dak il-prodott u jekk għamlitx evalwazzjoni ta' dan il-prodott da parti tagħha biex tkun tista' toffrih lill-pubbliku.

35. F'dan ir-rigward ta' *due diligence of product* jew ukoll kif magħrufa fl-industrija bħal *know your product* dak li qiesu bħala eżerċizzju importanti l-Investment Regulatory Organisation of Canada u ċioe' li "*Approved Persons should not recommend a security solely based on: • information from issuers or other third parties, including related parties, about the security, • similarities with other securities, or • recommendations by other market participants or by unregistered persons providing general advice*"

36. Rakkomandazzjoni bħal din tikkombacja ħafna ma' dak enuncjat fis-Sentenza ta' Miriam Fenech Russell et (supra) u ċioe', li għandu jsir eżami tal-prodott indipendentement minn dak li jirriklamaw dawk li jkunu qegħdin jipromwovuh fis-suq jew anke fuq dak li jkun qiegħed jingħad fis-suq dwar il-prodott.

37. Apparti dan il-Qorti trid ukoll tiegħu in konsiderazzjoni, jekk l-Atturi jikkwalfikawx bħala *experienced investors* anke jekk il-prodott fih innifsu mhux bil-fors huwa kumpless u kkumplikat. B' *experienced investor* din il-Qorti tifhem, li l-persuna tant tkun rabbiet esperjenza abitwali f'kull xorta ta'

investimenti, b'mod li jkun jista' jasal għal deċiżjoni waħdu dwar deċiżjoni kif għandu jinvesti.

38. Ħafna drabi l-*experienced investor* l-anqas jitlob li jinvesti on advice basis imma on execution only, jiġifieri imur għand l-intermedjarju bil-prodott diġa' magħżul minnu u kull ma jagħmel jitlob l-intermedjazzjoni tal-provveditur biex jixtri mis-suq. Di fatti anke fil-Borsa lokali, l-anqas tista' tinnegozja jekk mhux bl-intervent ta' intermedjarju finanzjarju bħal ma hi s-Socjeta' konvenuta. Li persuna hija *experienced investor* trid tiġi ipprovata mill-provveditur, f'dan il-każ is-Socjeta' konvenuta għaliex kif intqal tajjeb "*Lanqas huwa ikkonsidrat gust u ragonevoli li l-provditur tas-servizz ipoggi l-obbligu biss fuq l-ilmentatur biex dan jagħti provi li ma kienx experienced investor meta wiehed iqis diversi aspetti*" (Ara **Sentenza tal-25 ta' Frar, 2021 tal-Qorti tal-Appell [Inferjuri] fl-ismijiet Raymond Mintoff -vs- Bank of Valletta p.l.c.**).

39. Propju fuq dan il-punt l-Attur jixhed li qabel kienu ħadmu mas-Socjeta' Konvenuta u qatt ma kellhom inkwiet (a' fol 239 tergo). Dan jgħidu anke jekk u minkejja li jidher li fl-imgħoddi kellhom xi prodotti li tilfu minnhom. L-Attur, li huwa bidwi, jidher ċar li jħalli kollox f'idejn martu. F'dan ir-rigward, is-Socjeta' Attrici, fin-nota ta' osservazzjonijiet tagħha tagħmel referenza għall-Consumer Media Release fejn fost oħrajn in rigward ta' prodotti bħal dak mertu tal-Kawża tgħid hekk:

“The Malta Financial Services Authority has come across local media adverts, reports and product documentation about investment bonds or fund accounts whose performance is linked to assets, such as life insurances policies or currencies (referred to asset-backed investments). By their very nature, these investments are not easy to understand.”
(Emfaži tal-Qorti a’ fol 178).

40. F’dan ir-rigward, il-prodott inkwistjoni huwa wieħed meqjus bħala SIB (Secured Income Bond) li fost l-investimenti li jagħmel huwa f’insurance contracts (ara Brochure a’ fol 41 u kif ukoll a’ fol 166 file note). Għalhekk ma għandu jkun hemm ebda dubbju, li l-media release fuq imsemmija hija fost oħrajn b’referenza għall-prodott mertu tal-Kawża, li fin-natura tiegħu huwa wieħed mhux faċli li tifhem. B’konsegwenza ta’ hekk ir-regolatur ħass li kellu ukoll javza li *“Consumers should be aware that the characteristics of these products make them unsuitable for unsophisticates investors. These products are generally considered appropriate for investors who have experience and knowledge to understand how these financial intruments work and can afford to take relevant risks”* (ara a’ fol 178 u pagna 10 tan-nota ta’ osservazzjonijiet tal-Atturi).

41. Minn dan il-bran jirrisulta li anke r-Regolatur kien qiegħed jikkonsidra li dawn ix-xorta ta’ prodotti ċertament ma jikkorrispondux għall-investituri li l-attiduni ta’ investment tagħhom huwa wieħed *conservative but will accept a reasonable level of risk* kif fil-fatt ġew deskritti l-Atturi fil-profile note fuq imsemmija. Minkejja li l-Atturi kellhom xi esperjenzi ta’

investimenti oħrajn, dawn ma jistgħux jitqiesu bħala *sophisticated investors*. Waħda minn fost ħafna mid-definizzjonijiet ta' *sophistacted investor* hija din: “*an investor as one having sufficient knowledge and expertise in financial matters to weigh and value the risks of an investment*” (Ara **Securities Act 1933 Amerikan u Merriam-Webster dictionary**).

42. Il-Qorti tirrileva, li mill-provi jirrisulta, li l-istess Soċjeta' konvenuta ma klassifikatx lill-Atturi bħala “*a client found to possess sufficient experience, knowledge and expertise to enable them to him/her to make his/her own decision and properly assess the risks that such an investment incurs*” (a' fol 155 Part 1 KYC). Klassifikathom bħala *Retail clients*, cioe li ma jaqgħux fil-kategorija appena imsemmija (a' fol 155 tergo 1 KYC). Dan minkejja li qabel l-Atturi kienu investew f'diversi prodotti.

43. Minn eżami tal-provi li għandha quddiemha din il-Qorti, hemm dubbju serju kemm il-prodott kien tassew spjegat lill-Atturi biex setgħu jkunu jistgħu jifhmu x'riskju ser jieħdu. Tajjeb li jingħad, li kollox sar fl-istess ġurnata u s-Soċjeta' Konvenuta ma tat ebda opportunita' lill-Atturi biex jieħdu parir minn nies esperti fil-qasam. Jidher li fil-fatt il-formula KYC imtliet fit-8 ta' Awwissu 2008 (a' fol 151). L-Atturi applikaw għall-investment fl-istess ġurnata (a' fol 164).

44. Il-File note ġiet kompluta fl-istess ġurnata. Il-client confirmation order form saret fl-istess ġurnata. L-ittra lis-Soċjeta' barranija Cavendish Trust Company jinfurmawha bl-applikazzjoni tal-Atturi, inbagħtet ukoll dak in-nhar. L-anqas ma tgħid li kien hemm xi *cooling period* qabel ma

intbagħtet l-añhar ittra biex forsi l-klijent ikun laħaq ña pariri u forsi jkun il-każ, li jerġa' jdurlu. Għalhekk hija vero simili x-xhieda tal-Atturi dwar il-*modus operandi* pjuttost mgħaġġla ta' kif saret il-proċedura kollha fl-ewwel laqgħa li dawn kellhom ma' Noelene Mangion.

45. Il-Qorti tfakkar li artikolu 47 (1) tal-kap 378 tal-liġijiet ta' Malta jiddisponi b'mod ċar hekk:

“F’kuntratt li jsir mal-konsumatur, fejn l-espressjonijiet kollha jew x’uħud minnhom li jkunu offruti minn kummerċjant lil konsumatur jkunu bil-miktub, dawk l-espressjonijiet għandhom jinkitbu b’lingwa kif ordinarjament mitkellma u intelligibbli li tista’ tiftiehem mill-konsumaturi li l-kuntratt ikun indirizzat lejhom”.

46. F’dan l-istadju, ikun utli li ssir referenza għar-Regola 2.16 tal-Investment Services Rules for Investment Service Providers li timponi fuq il-provveditur tas-servizz jistabbilixxi jekk il-prodott:

“a) meets the investment objectives of the client in question;

b) it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives;

c) it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio. (Emfażi tal-Qorti.).

47. Dan ifisser li s-Socjetà konvenuta għandha obbligu li taċċerta li l-klijent tassew qiegħed jifhem u tapprezza r-riskji legali u monetarji involuti u

li f'każ ta' riżultati negattivi, dik il-persuna ikollha l-kapaċità li tassorbi għall-impatt finanzjarju, f'każ li l-investment ifalli jew jitlef il-valur. Għalhekk il-provveditur għandu jaċċerta li l-attitudni tal-klijenta jkun kompatibbli ma' dak il-livell ta' riskju. Bil-mod kif saru l-affarijiet ma jidhirx li s-Socjeta konvenuta ħarset dan l-obbligu.

48. Di piu' fix-xhieda tagħha l-Attriċi anke tagħmel din l-osservazzjoni li *“Meta investejthom jiena l-anqas, kemm donna, jiena naħseb li kienu diġa' mhux tajbin. Għal commission naħseb għamlithomli.”* (a' fol 235). Minn dan il-passaġġ u d-dati imsemmija aktar 'l fuq, li ma kienx hemm biżżejjed żmien għall-ispjegazzjoni u li l-imsemmija Noelene Mangion, apparti li kienet impjegata tas-Socjeta' konvenuta anke kellha interess personali peress li kellha tirċievi commission. Di fatti f'dokument minnhom hemm imniżżel bil-miktub bl-idejn u mhux stampat *“Commission to be paid to Noelene Mangion”* (a fol 170).

49. Il-Qorti ma tistax ukoll ma tosservax dak li qal l-**Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji fil-Każ ta' Andrew Azzopardi et -vs- Global Capital Financial Management Limited:**

“Bla dubbju, l-impjegati tal-provveditur tas-servizz meta jbieghu il-prodott in kwistjoni, kellhom konflitt ta' interess car ghax aktar ma jkun kbir l-ammont ta' investment, aktar ser jiehdu commission. Imma skont ir-regola 2.01. il-provveditur kellu jagixxi hekk: “When providing Investment Services to clients, a Licence holder shall act honestly, fairly and professionally in

accordance with the best interest of its clients” (Ara Każ numru 488/2016 deċiż fid-9 ta’ Mejju 2018, Tribunal tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji). Din hija prassi ħażina, li timmakkja l-imparzjalità li għandu jkollu min qiegħed ibiegħ prodotti ta’ din ix-xorta.

50. Huwa interessanti li l-Arbitru finanzjarju jagħmel kummenti rilevanti u ta’ interess fil-każ ta’ dan il-prodott partikulari fil-każ (ara d-**Deċiżjoni tal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji mogħtija fil-11 t’ April 2017 dwar il-każ numru 378/2016 fl-ismijiet: Conrad Micallef in-numru tal-karta tal-identità 0002289(M) (appellat) vs GlobalCapital Financial Management Ltd. (C 30053) (appellant) 21 ta’ Ottubru, 2019).** F’dan ir-rigward, b’mod kompattibli ma’ dak li osserva l-Arbitru, meta xehdet Ann Cutajar Paris, uffiċjal tal-MFSA analista ta’ prodotti finanzjarji, fir-rigward tal-prodott mertu tal-kawza tixhed hekk:

“Fil-każ imbagħad tal-koppja Tabone, hemm qisu frame imma mhux vizibbli daqstant, illi l-aptit lejn dan il-bond gie b’xi mod difused biex imbagħad il-koppja strahu u jersqu biex jixtru l-lifemark secured income bond. Imma l-isem secure income bond, qed jagħti qisu insistenza li ha jkollu income sikur. Imma m’hemmx il-kelma guaranteed”. (Emfażi tal-Qorti a’ fol 184).

51. Issa kif jirrisulta l-income waqaf għaliex is-Socjeta’ Lifemark falliet, fil-waqt għal koppja bħal l-Atturi l-kelma secure għandha fiha nnifisha f’sens popolari tal-kelma ta’ xi xorta ta’ garanzija. Karrateristiċi li fil-fehma ta’ din il-Qorti jirribadixxu l-prinċipju ta’ spjegazzjoni tajba da parti tas-Socjeta’

konvenuta. Bi spjegazzjoni tajba l-Qorti tifhem ukoll li għandu jingħata parir lill-klijent li qabel ma jikkommetti lilu innifsu jottjeni opinjoni esperta mingħand terz.

52. Bħal f'każijiet oħra simili deċiżi minn din il-Qorti jiġi osservat li ma jistax ma jittieħedx kont ukoll, li hekk bħal mas-Socjeta' konvenuta messha rreferiet lill-Atturi biex jieħdu parir qabel ma jidhlu għall-investment, hekk ukoll l-Attur u martu messhom minn jheddom għamlu dan. Għalkemm il-Qorti tifhem li l-Attur kien iħalli f'idejn martu l-Attrici, ħadd mit-tnejn ma kien illiterat. Il-bon sens u l-kawtela kienet titlob li kien ikun aħjar li marru għand xi ħadd espert qabel ma ikkommettew lilhom infushom li jixtru l-prodott mertu tal-Kawża. Dan ma għamluhx. Għalhekk għandhom jassorbu parti mit-telf li sofrew b'konsegwenza ta' dan. Wara li kkunsidrat kollox, anke l-fatt li qabel kellhom relazzjoni mas-Socjeta' konvenuta b'investimenti b'uħud minnhom li rrendew, din il-Qorti tħoss li l-Atturi għandhom jassorbu erbgħin fil-mija (40%) tat-telf li għamlu.

53. Il-Qorti tirrileva ukoll li l-Atturi kienu laħqu ħadu xi imgħaxijiet. Ovvjament dawn mhux ser jitnaqqsu pero' l-Qorti tħoss li għandha tnaqqas mis-somma talvolta dovuta lill-Atturi circa 16% li tirrapresenta l-ammont li tħallsu mill-likwidatur lill-Atturi. Għalhekk is-somma dovuta lill-Atturi hija s-segventi: €19,510.36 (ammont investit) -16% (kapital ricevut) = €16,388.70 - 40% (ammont li għandu jkun assorbit mill-Atturi) = **€9833.22** (ammont finali). Dan l-ammont għandu jithallas flimkien ma' imgħax ta' 8%

b'effett mill-5 ta' Ġunju 2015 u cioe' meta ġie notifikat il-protest ġudizzjarju (a' fol 252).

Decide

Għaldaqstant din il-Qorti għar-raġunijiet fuq imsemmija qegħdha taqta' u tiddeċiedi l-kawża bil-mod segwenti:

Tiċhad l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni tas-Socjeta' konvenuta.

Tilqa' l-ewwel talba Attrici.

Tilqa' t-tieni talba Attrici.

Tilqa' it-tielet talba Attrici limitatament fl-ammont ta' **disat elef tmien mija tlieta u tletin punt tnejn u għoxrin tal-ewro (€9833.22)** u tordna lis-Socjeta' konvenuta tħallas dan l-ammont lill-Atturi bl-imgħaxijiet legali mill-5 ta' Ġunju 2015 sal-pagament effettiv.

Spejjes tal-kawża għandhom ikunu sopportati kwantu għal tlieta minn ħames partijiet ($\frac{3}{5}$) mis-Socjeta' konvenuta u r-rimanenti tnejn minn ħames partijiet ($\frac{2}{5}$) mill-Atturi.

Imħallef Toni Abela

Deputat Registratur